

## Prioriterte tidlige innspill til statsbudsjettet 2027 til Kommunal- og distriktsdepartementet

Om Norge skal oppnå 1,5-gradersmålet, stoppe tapet av naturmangfold og innfri Naturavtalen, er kommunene sentrale gjennom sin rolle som arealmyndighet i de fleste utbyggingssaker. Hovedutfordringene for god plan- og miljøforvaltning i kommunene er kommuneøkonomi og kompetanse. Spesielt gjør rekrutteringsproblemer og små fagmiljø at særlig mellomstore kommuner gir etter for utbyggingspress.

### Etablere regionale planteam

KDD Kap. 571 ny post. Økes med **100 mill.** (tilsagnsfullmakt). Tilskuddsordning til opprettelsen av regionale planteam.

Etablering av regionale planteam (oppgaveavlastende team) er en løsning for å øke kommunenes kapasitet og kompetanse på natur, klima og plan, samtidig som lokaldemokratiet sikres. I Naturmeldingen er det vedtatt at det skal utredes «regionale oppgaveavlastende team i fylkeskommunene, eller interkommunale løsninger som dekker samme behov, for å tilby fagkompetanse til kommunene med vekt på natur, klima, miljø, jordvern og andre temaer i planleggingen.» Det er positivt, men det er ikke satt noen frist for gjennomføring, og det vil ta for lang tid å utrede. Derfor må det **opprettes en tilskuddsordning der fylkeskommuner kan teste ut en slik ordning**, som man kan høste erfaring av og evaluere. Det må da gis en garanti for bevilgning i minst tre år.

### Naturrestaurering og økologisk kompensasjon

KDD Kap. 500 post 21. Økes med **5 mill.** til arbeid med oppdatering av plan- og bygningsloven for å forenkle kommunenes adgang til å gjennomføre naturrestaurering og økologisk kompensasjon.

Miljødirektoratet leverte en gjennomgang av eksisterende, og behov for nye, juridiske virkemidler for å øke omfanget av naturrestaurering til Klima- og miljødepartementet 20.01.2025. Utredningen gjennomgikk lovverk som direkte eller indirekte berører naturrestaurering, og drøfter behov for endringer og nye hjemler. Miljødirektoratet påpeker i utredningen at områder med verdifull natur og arealer som er aktuelle for naturrestaurering bør kunne synliggjøres gjennom hensiktsmessige og presise juridisk bindende arealkategorier. Ingen av dagens arealbrukskategorier i kommuneplanens arealdel vurderes å gi kommunene tilstrekkelig mulighet til å synliggjøre verdifull natur og områder som er aktuelle for naturrestaurering. Også for reguleringsplaner vurderer Miljødirektoratet at det er behov for mer presise arealbrukskategorier som viser aktuelle områder for naturrestaurering. Det vil også gjøre at kommunen kan gjennomføre planen og bruke ekspropriasjonshjemmelen i pbl §16-2, dersom dette ikke er mulig gjennom inngåelse av avtale om restaurering.

Bruk av nye arealformål og underformål vil kunne gi kommunene bedre mulighet til å treffe beslutninger om naturrestaurering, samt ved krav om naturrestaurering som økologisk kompensasjon ved utbygginger. Miljødirektoratet foreslår derfor at det etableres nye arealbrukskategorier for å ivareta verdifull natur og restaurering av natur i kommuneplanens arealdel og i reguleringsplaner.

Miljødirektoratet påpeker også i gjennomgangen om det i dag er tilstrekkelig hjemmel i plan- og bygningsloven og eventuelt hvor langt en hjemmel går, til å stille rekkefølgekrav om økologisk kompensasjon, der planer åpner opp for nedbygging av natur. Krav om restaurering av natur er en viktig del av ordningen med økologisk kompensasjon. Miljødirektoratet anbefaler at det etableres en entydig hjemmel for rekkefølgebestemmelser som åpner opp for å stille krav om økologisk kompensasjon.

Sabima mener at det må gjøres en oppdatering av plan- og bygningsloven for å tilrettelegge for økt omfang av naturrestaurering og mulighet for å kreve økologisk kompensasjon i forbindelse med utbygginger.